

บทที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องการจัดการมรดก ตามหลักกฎหมายอิสลาม ของมุสลิมในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยภาคสนาม เพื่อเก็บข้อมูลในประเด็นระดับการศึกษา ระดับความรู้ความเข้าใจของมุสลิมในจังหวัดสตูลในหลักการ ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดกตามหลักกฎหมายอิสลาม ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางแก้ไข โดยใช้แบบสอบถาม ประกอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยดังนี้

6.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

6.1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา ทั้งทางด้าน ศาสนา และด้านสามัญดังรายละเอียดที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อายุของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1	25-35 ปี	4	2.8
2	36-45 ปี	27	18.8
3	46-55 ปี	56	39.2
4	56-65 ปี	39	27.3
5	66 ปีขึ้นไป	18	18.8
	รวม	144	100

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 144 คน มีอายุระหว่าง 46-55 ปีมากที่สุดจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมาคืออายุระหว่าง 56-65 ปีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมาคืออายุระหว่าง 36-45 ปีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาคืออายุระหว่าง 66 ปีขึ้นไปจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 รองลงมาคืออายุระหว่าง 25-35 ปีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของตำแหน่งหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
1	อิหม่าม	75	52.1
2	คอเต็บ	41	28.5
3	บิลาล	28	19.4
รวม		144	100.0

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 144 คน มีตำแหน่งเป็นโต๊ะอิหม่ามมากที่สุดจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือคอเต็บจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาคือบิลาลจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4

ตารางที่ 3 แสดงประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ช่วง / ปี	จำนวน	ร้อยละ
1	1-5	57	39.6
2	6-10	38	26.4
3	11-15	15	10.4
4	16-20	20	13.9
5	20 ปีขึ้นไป	14	9.7
รวม		144	100.0

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 144 คน มีประสบการณ์ในตำแหน่งมากที่สุดระหว่าง 1 ปีถึง 5 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือระหว่าง 6 ปีถึง 10 ปี

จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ระหว่าง 16 ปีถึง 20 ปีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ระหว่าง 11 ปีถึง 15 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2

6.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของระดับการศึกษาด้านสามัญของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	ระดับประถมศึกษา	61	42.4
2	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	27	18.8
3	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	37	25.7
4	ระดับอนุปริญญา	8	5.6
5	ระดับปริญญาตรี	9	6.3
6	ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.4
รวม		144	100.0

จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาสายสามัญของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ระดับปริญญาตรีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ระดับอนุปริญญาจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละของระดับการศึกษาด้านศาสนาอิสลามของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	ระดับต่ำกว่าชานาวิย	102	70.8
2	ระดับชานาวิย	42	29.2
3	ระดับปริญญาตรี	00	00.0
4	ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี/หรืออื่นๆ	00	00.0
รวม		144	100.0

จากการศึกษาพบว่าการศึกษาด้านศาสนาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมีระดับการศึกษาด้านศาสนามากที่สุดคือระดับที่ต่ำกว่าระดับชานาวิยจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 ระดับชานาวิยจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีไม่มี

6.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักการ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดกตามหลักกฎหมายอิสลามของมุสลิมในจังหวัดสตูล

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักการ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดกตามหลักกฎหมายอิสลาม ของมุสลิมในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ในการแปลผลระดับคะแนน โดยการแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

ตารางที่ 6 เป็นตารางแสดงระดับคะแนน เกณฑ์การกำหนดค่าพร้อมกับความหมาย

ระดับคะแนน	คะแนน	ความหมาย
0 - 6	1	ระดับต่ำมาก
7 - 12	2	ระดับต่ำ
13 - 18	3	ระดับปานกลาง
19 - 24	4	ระดับสูง
25 - 30	5	ระดับสูงมาก

ตารางที่ 7 แสดงร้อยละของคำตอบด้านความรู้ความเข้าใจในหลักวิชาการการจัดการมรดก(จากคำถาม 30 ข้อ) ของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 144 คน

ข้อ ที่	ความรู้ความเข้าใจในหลักวิชาการ จัดการมรดก	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่มั่นใจ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	มรดกคือ ทรัพย์สินของผู้ตายที่ตกทอดไปยังทายาท	134	93.1	0	00.0	10	6.9
2	การตายของเจ้ามรดกหมายความว่า ตายอย่างแท้จริง,ตายโดยการประทุษกรรมและตายโดยการชี้ขาดของตุลาการ หรือศาล	92	63.9	13	9.0	39	27.1
3	สังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ทุกประเภทเป็นมรดก	97	67.4	9	6.3	38	26.4
4	บุตรหญิงและหลานหญิงของผู้ตายเป็นทายาทประเภทอักษานุลพुरुฏ(ผู้รับมรดกแบบส่วนกำหนด)	105	72.9	13	9.0	26	18.1
5	ผู้ตายทิ้งบุตรชาย 1 คนบุตรหญิง 3 คนพร้อมกองมรดก 5 ล้านบาท บุตรชายได้รับมรดก 2 ล้านและบุตรหญิงได้รับมรดกคนละ 1 ล้าน	119	82.6	12	8.3	13	9.0
6	มรดก คือบุคคลที่สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม	127	88.2	7	4.9	10	6.9
7	มาตรการที่ฆ่าเจ้ามรดกถูกตัดสิทธิ์ในการรับมรดก	97	67.4	20	13.9	27	18.8
8	ส่วนกำหนดหรือตัวเลขเศษส่วนที่ถูกกล่าวไว้ในเรื่องของมรดกมีหกตัวคือ $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{6}, \frac{1}{8}$	91	63.2	3	2.1	50	34.7
9	หากผู้ตายทิ้งทายาทที่เป็น พ่อ แม่ พี่น้อง บุตรชาย บุตรหญิง ผู้ที่จะได้รับมรดกมากที่สุดคือบุตรชาย	123	85.4	12	8.3	9	6.3
10	กรณีผู้ตายทิ้งบุตรชาย บุตรหญิง คู่สมรส และหลานชาย คู่สมรสของผู้ตายอาจโดนกัน	73	50.7	44	30.6	27	18.8

	สิทธิโดยบุตรชาย						
11	อาศอบะฮฺ(العصبة) หมายถึง ส่วนเหลือ หลังจากได้แบ่งให้แก่ทายาทผู้รับมรดกใน รูปแบบเศษส่วนแล้ว	98	68.1	1	0.7	45	31.3
12	มุสลิมไม่รับมรดกของกาเฟรและกาเฟรที่ไม่ รับมรดกของมุสลิม	112	77.8	14	9.7	18	12.5
13	ผู้รับส่วนเหลือ หรืออาศอบะฮฺ (العصبة) มี 3 ประเภท	53	36.8	7	4.9	84	58.3
14	การหย่าแบบบาอีนคือ เป็นการหย่าแบบขาด ลอยไม่สามารถคืนดี(รื้อเยาะ)กันได้	129	89.6	9	6.3	6	4.2
15	บิดาของคู่สมรสของผู้ตายไม่เป็นทายาทที่มี สิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย	84	58.3	37	25.7	23	16.0
16	บิดากับปู่ไม่มีโอกาสรับมรดกพร้อมกัน	77	53.5	27	18.8	40	27.8
17	กรณีผู้ตายมีภริยา 4 คน บุตรชาย 1 คน พร้อมทั้งมรดก 800,000 บาท ภริยาคนที่ 4 ได้รับมรดก 25,000บาท	43	29.9	29	20.1	72	50.0
18	หากผู้ตายมีบุตรหญิง สามียของผู้ตายจะ ได้รับมรดก $\frac{1}{2}$ ของกองมรดก	68	47.2	37	25.7	39	27.1
19	กะเทย คือบุคคลที่ไม่มีอวัยวะเพศใดเพศ หนึ่งอยู่เลยหรือมีทั้งสอง แต่ไม่สามารถ แยกแยะได้ว่าเป็นเพศใด	78	54.2	32	22.2	34	23.6
20	ทารกในครรภ์มารดาไม่มีสิทธิได้รับมรดก เลขตามหลักกฎหมายอิสลาม ถ้าหากคลอด ไม่ทันการแบ่งมรดก	75	52.1	34	23.6	35	24.3
21	ผู้สาบสูญมีสิทธิได้รับมรดกเฉพาะกรณี ที่สามารถกลับมาทันในช่วงที่มีการแบ่งมรดก เท่านั้น	69	47.9	43	29.9	32	22.2
22	พินัยกรรมหมายถึง การมีคำสั่งแบ่งหรือยก ทรัพย์สินให้กับบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ ทายาทของตน	75	52.1	52	36.1	17	11.8
23	การทำพินัยกรรมเป็นสิ่งจำเป็นแก่มุสลิม	37	25.7	74	51.4	33	22.9

24	มรดกต้องจัดการแบ่งก่อนการชำระหนี้สินและการจ่ายซากาด(ทานบั้งค้ำ)	46	31.9	78	54.2	20	13.9
25	ผู้ตายหรือเจ้ามรดกไม่สามารถทำพินัยกรรมให้แก่ทายาทได้ในทุกกรณี	65	45.1	59	41.0	20	13.9
26	ทายาทมีสิทธิคัดค้านการทำพินัยกรรมของเจ้ามรดกหรือผู้ตายที่ได้กำหนดยกทรัพย์สินให้แก่ผู้อื่นไว้เกิน $\frac{1}{3}$ ของกองมรดก	94	65.3	13	9.0	37	25.7
27	สำหรับผู้ตายหมู่จะไม่มีมรดกซึ่งกันและกัน	46	31.9	29	20.1	69	47.9
28	บิดากับปู่และสามีกับภริยาจะไม่มีโอกาสรับมรดกพร้อมกันเลย	65	45.1	34	23.6	45	31.3
29	บุตรหญิงของผู้ตายอาจโดนกันสิทธิโดยบุตรชาย	46	31.9	80	55.6	18	12.5
30	เจ้าหนี้จะต้องได้รับการชำระหนี้ก่อนการแบ่งมรดกให้กับทายาท	133	92.4	0	00.0	11	7.6

ตารางที่ 8 แสดงรายละเอียดของผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามถูกและระดับการแปลผลคะแนนพร้อมความหมาย

ระดับคะแนน	คะแนน	จำนวนที่ตอบ / คน	คิดเป็นร้อยละ	ความหมาย
0-6	1	0	00.0	ระดับต่ำมาก
7-12	2	23	15.8	ระดับต่ำ
13-18	3	61	41.8	ระดับปานกลาง
19-24	4	55	39.0	ระดับสูง
25-30	5	5	3.4	ระดับสูงมาก
รวม		144	100	

จากการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน ตอบแบบสอบถามถูกมาก ที่สุดจำนวน 13-18 ข้อ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ตอบถูก 19-24 ข้อ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ตอบถูกจำนวน 7-12 ข้อจำนวน 23 คน คิดเป็น ร้อยละ 15.8 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ตอบถูกจำนวน 25-30 ข้อจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 อยู่ในระดับสูง มาก และไม่มีผู้ตอบถูกต่ำกว่าจำนวน 1-6 ข้อคิดเป็นร้อยละ 00.0 ตามลำดับ

6.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 3

6.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบ และแนวทางการแก้ไข ของการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตารางที่ 9 แสดงร้อยละของสภาพปัญหา อุปสรรคการจัดการมรดกของ มุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทายาทของผู้ตายทะเลาะกันมาก่อนในเรื่องอื่นๆ

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	17	11.8
4	40	27.8
3	45	31.3
2	24	16.7
1	18	12.5
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมองว่าปัญหาการจัดการมรดกของ มุสลิมในจังหวัดสตูลเกิดจากการที่ทายาทของผู้ตายทะเลาะกันมาก่อนในเรื่องอื่นๆมากที่สุดคือระดับ ปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 40 คน คิด เป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมาระดับน้อย ที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 12.5 และระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 17 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.8

2. ตารางที่ 10 แสดงร้อยละของสภาพปัญหา อุปสรรคของ การจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ปัญหาเกิดจากการที่มุสลิมไม่เข้าใจหลักกฎหมายอิสลาม

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	53	36.8
4	54	37.5
3	16	11.1
2	12	8.3
1	9	6.3
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน มองว่าปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลเกิดจากการที่มุสลิมไม่เข้าใจหลักกฎหมายอิสลามในเรื่องการจัดการมรดกมากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ระดับมาก ที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 8.3 ระดับน้อยมาก (ระดับ 1) จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

3. ตารางที่ 11 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	25	7.6
4	40	29.9
3	37	22.2
2	22	21.5
1	20	18.8
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน มองว่าปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลเกิดจากการที่ผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาล ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มากที่สุดคือระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาคือระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 รองลงมาคือระดับน้อย(ระดับ 2) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และตามด้วยระดับน้อย ที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 20 คนคิดเป็นร้อยละ 18.8 ตามลำดับ

4. ตารางที่ 12 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ไม่มีกรนำผลประโยชน์ที่เพิ่มเข้ามา (ก่อนมีการแบ่งปัน) รวมเข้ากับกองมรดก ส่งผลให้มีการขัดแย้งกันสูงถึงจำนวนตัวเลขของมรดก

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	25	17.4
4	40	27.8
3	37	25.7
2	22	15.3
1	20	13.9
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 144 คนเห็นว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลมีสาเหตุที่ไม่มีกรนำผลประโยชน์ที่เพิ่มเข้ามา(ก่อนมีการแบ่งปัน)รวมเข้ากับกองมรดก ส่งผลให้มีการขัดแย้งกันสูงถึงจำนวนตัวเลขของมรดก อยู่ในระดับสูง (ระดับ 4) จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมาระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 17.4 รองลงมาระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 15.3 และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 20 คนคิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ

5. ตารางที่ 13 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทายาททะเลาะไม่คิดที่จะแบ่งมรดกของผู้ตายให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	42	29.2
4	40	27.8
3	31	21.5
2	12	8.3
1	19	13.2
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 144 คนมองว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเกิดจากทายาททะเลาะไม่คิดที่จะแบ่งมรดกของผู้ตายให้เสร็จสิ้น โดยเร็ว ระดับมากที่สุด(ระดับ 5) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ระดับสูง (ระดับ 4) จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 27.8 ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 21.5 ระดับน้อยมาก (ระดับ 1) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

6. ตารางที่ 14 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ในประเด็น ที่เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งในการจัดการมรดก ทายาทไม่กล้าที่จะฟ้องร้องที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือที่ศาล

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	29	20.1
4	47	32.6
3	38	26.4
2	18	12.5
1	12	8.3
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนเห็นว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลมีสาเหตุมาจาก เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งในการจัดการมรดก ทายาทไม่กล้าที่จะ

ฟ้องร้องที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือที่ศาล อยู่ในระดับสูง (ระดับ 4) จำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมา ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และระดับน้อยมากจำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

7. ตารางที่ 15 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมใน จังหวัดสตูล ในประเด็น ที่ไม่มีองค์กรใดที่จะมาบังคับให้มีการจัดการมรดกของผู้ตายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	53	36.8
4	30	20.8
3	23	16.0
2	15	10.4
1	23	16.0
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนเห็นว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล มีสาเหตุมาจาก ไม่มีองค์กรใดที่จะมาบังคับให้มีการจัดการมรดกของผู้ตายในระยะเวลาอันรวดเร็วมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 20.8 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 3) และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 23 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.0 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 2) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ

8. ตารางที่ 16 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมใน จังหวัดสตูลในประเด็นที่ทายาทของผู้ตายบางรายคิดที่จะให้แบ่งมรดกตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แทนกฎหมายอิสลาม

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	26	18.1
4	25	17.4
3	46	31.9
2	23	16.0
1	24	16.7
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนเห็นว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลมีสาเหตุมาจากทายาทของผู้ตายบางรายคิดที่จะให้แบ่งมรดกตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แทนกฎหมายอิสลามมากที่สุด คือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาในระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 18.1 รองลงมาคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 รองลงมาในระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 16.7 และรองลงมาในระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

9. ตารางที่ 17 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ในประเด็น ที่ปัญหาการจัดการมรดกเกิดจากพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 ที่กำหนดให้คู่กรณีพิพาทกันเรื่องมรดกจะต้องเป็นมุสลิมทั้งสองฝ่าย (โจทก์กับจำเลย) หากมิเช่นนั้นก็ไม่สามรถที่จะนำหลักกฎหมายอิสลามมาบังคับแทนหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	50	34.7
4	37	25.7
3	33	22.9
2	9	6.3
1	15	10.4
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมองว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเกิดจากพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 ที่กำหนดให้คู่กรณีพิพาทกันเรื่องมรดกจะต้องเป็นมุสลิมทั้งสองฝ่าย (โจทก์กับจำเลย) หากมิเช่นนั้นก็ไม่สามรถที่จะนำหลักกฎหมายอิสลามมาบังคับแทนหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมา ระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมา ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมา ระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

10. ตารางที่ 18 แสดงร้อยละของสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ผู้ตายหรือเจ้ามรดกทำพินัยกรรมตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยขัดกับหลักกฎหมายอิสลาม

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	28	19.4
4	24	16.7
3	40	27.8
2	23	16.0
1	29	20.1
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมองว่าปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเกิดจากที่ผู้ตายหรือเจ้ามรดกทำพินัยกรรมตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยขัดกับหลักกฎหมายอิสลามระดับที่มากที่สุดคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมา ระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมา ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมา ระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

11. ตารางที่ 19 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่เกิดการขัดข้องในระบบธุรกรรมทางการเงิน เนื่องจากทายาทไม่สามารถนำมรดกที่ตนจะได้รับไปใช้ในการทำธุรกรรมต่างๆได้ เช่น ขาย จำนอง จำนำ

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	19	13.2
4	49	34.0
3	41	28.5
2	18	12.5
1	17	11.8
รวม	144	100

จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน มองว่า ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเช่นเกิดการขัดข้องในระบบธุรกรรมทางการเงิน เนื่องจากทายาทไม่สามารถนำมรดกที่ตนจะได้รับไปใช้ในการทำธุรกรรมต่างๆได้ เช่น ขาย จำนอง จำนำ มากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 49 คนคิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาก็คือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 41 คนคิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาก็คือระดับสูงสุด (ระดับ 5) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาก็คือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และรองลงมาก็คือระดับน้อยมาก (ระดับ 1) จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

12. ตารางที่ 20 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่เจ้าหนี้ไม่ได้รับการชำระหนี้จากกองมรดก

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	16	11.1
4	27	18.8
3	40	27.8
2	39	27.1
1	22	15.3
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมองว่าตัวอย่างผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเช่นเจ้าหนี้ไม่ได้รับการชำระหนี้จากกองมรดกคือระดับมากที่สุดคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาคือระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 15.3 และระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

13. ตารางที่ 21 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่เกิดการขัดแย้งกันระหว่างทายาทในเรื่องของอัตราส่วนแบ่ง ของทายาทแต่ละรายจากกองมรดก

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	22	15.3
4	54	37.5
3	40	27.8
2	19	13.2
1	9	6.3
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน มองว่าผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเช่นเกิดการขัดแย้งกันระหว่างทายาทในเรื่องของอัตราส่วนแบ่งของทายาทแต่ละรายจากกองมรดกมากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาคือระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 13.2 และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

14. ตารางที่ 22 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทายาทไม่ได้รับส่วนแบ่งตามสิทธิที่ตนควรจะได้รับภายในเวลาอันควร

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	25	17.4
4	54	37.5
3	33	22.9
2	18	12.5
1	14	9.7
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมองว่า ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเช่นในกรณีนี้ที่ ทายาทไม่ได้รับส่วนแบ่งตามสิทธิที่ตนควรจะได้รับภายในเวลาอันควรมากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 33 คนคิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมา ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 17.4 รองลงมา ระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 12.5 และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

15. ตารางที่ 23 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่การขัดแย้งระหว่างทายาทขยายตัวถึงขั้นที่จะนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมในหมู่ ทายาท

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	17	11.8
4	26	18.1
3	27	18.8
2	40	27.8
1	34	23.6
รวม	144	100

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนพบว่า ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลส่งผลถึง การขัดแย้ง ระหว่างทายาท และอาจจะ ขยายตัวถึงขั้นที่จะ

นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมในหมู่ทนายมากที่สุดอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยมาก) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และรองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

16. ตารางที่ 24 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทนายผู้ตายที่ครอบครองทรัพย์สินมรดกหรือใช้ประโยชน์จากกองมรดก (โดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากทายาทอื่น) ก่อนที่จะมีการแบ่งปัน

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	19	13.2
4	44	30.6
3	46	31.9
2	19	13.2
1	16	11.1
รวม	144	100

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนพบว่าผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ส่วนหนึ่งคือทนายผู้ตายที่ครอบครองทรัพย์สินมรดก อยู่ บริโภคหรือใช้ประโยชน์จากกองมรดกก่อนที่จะมีการแบ่งปัน (โดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากทายาทอื่น) มากที่สุดอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) และในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 19 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยมาก) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

17. ตารางที่ 25 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็น ที่เกิดการเขม่นกันระหว่างทนายที่ครอบครองทรัพย์สินมรดกกับทายาทที่ไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินมรดก (เพราะละเลยไม่ยอมจัดการแบ่ง)

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	20	13.9
4	57	39.6
3	41	28.5
2	19	13.2
1	7	4.9
รวม	144	100

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนถึงผลกระทบจากการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมองว่า เกิดการเขม่นกันระหว่างทายาทที่ครอบครองทรัพย์สินมรดกกับทายาทที่ไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินมรดก (เพราะละเอียดไม่ยอมจัดการแบ่ง) มากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

18. ตารางที่ 26 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็น ที่ทรัพย์สินมรดกถูกละเอียดไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างปกติก่อนที่จะมีการแบ่งให้แก่ทายาท

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	18	12.5
4	48	33.3
3	31	21.5
2	29	20.1
1	18	12.5
รวม	144	100

จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนพบว่า ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ส่วนหนึ่งคือ ทรัพย์มรดกถูกละเลยไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างปกติ ก่อนที่จะมีการแบ่งให้แก่ทายาทมากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 และระดับ 1 (ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ทั้งสองระดับ

19. ตารางที่ 27 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทายาทของผู้ตายบางรายบริโภคลิขิตที่เป็นหะรอม (เป็นบาป) และทุกคนจะอยู่ในสภาพที่ระแวงซึ่งกันและกัน

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	22	15.3
4	43	29.9
3	39	27.1
2	24	16.7
1	16	11.1
รวม	144	100

จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวนคนถึง ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทายาทของผู้ตายบางรายบริโภคลิขิตที่เป็นหะรอม (เป็นบาป) และทุกคนจะอยู่ในสภาพที่ระแวงซึ่งกันและกัน พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างเห็นเห็นเหมือนกันมากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

20. ตารางที่ 28 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่หากไม่มีการจัดการแบ่งมรดกส่งผลในด้านลบต่อศาสนา สังคม และเศรษฐกิจโดยรวม

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	59	41.0
4	46	31.9
3	22	15.3
2	11	7.6
1	6	4.2
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างมอง ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ในประเด็นที่หากไม่มีการจัดการแบ่งมรดกส่งผลในด้านลบต่อศาสนา สังคม และเศรษฐกิจโดยรวม มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

21. ตารางที่ 29 แสดงร้อยละของผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทารกในครรภ์มารดา ผู้ที่อ่อนแอไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดการมรดก

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	43	29.9
4	42	29.2
3	28	19.4
2	20	13.9
1	11	7.6
รวม	144	100

จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนถึงผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลในประเด็นที่ทราบในครรภ์มารดา ผู้ที่อ่อนแอไม่ค่อยได้รับความเป็นธรรมในการจัดการมรดกพบว่าอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 และตามด้วยระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

22. ตารางที่ 30 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลโดยให้อีหม่าม คอเต็บ บิลาลและกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแบ่งมรดกศึกษาเพิ่มเติมในหลักวิชา “จัดการมรดก”

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	88	61.1
4	27	18.8
3	16	11.1
2	6	4.2
1	7	4.9
รวม	144	100

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ว่า ให้อีหม่าม คอเต็บ บิลาลและกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแบ่งมรดกศึกษาเพิ่มเติมในหลักวิชา “จัดการมรดก” มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และรองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

23. ตารางที่ 31 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลโดยให้มีการสอนวิชาว่าด้วยการจัดการมรดกในทุกสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	94	65.3
4	21	14.6
3	16	11.1
2	6	4.2
1	7	4.9
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้มีการสอนวิชาว่าด้วยการจัดการมรดกในทุกสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนอยู่ในระดับสูงที่สุดคือระดับ 5 (ระดับสูงที่สุด) จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับสูง) จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 14.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และรองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

24. ตารางที่ 32 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้มีการอบรมประชาชนในชุมชนเป็นระยะๆในด้านวิธีการจัดการมรดก การทำพินัยกรรม และผลกระทบที่ตามมาแก่ทายาท ทั้งในทางบวกและทางลบ

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	68	47.2
4	40	27.8
3	19	13.2
2	9	6.3
1	8	5.6
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้มีการอบรมประชาชนในชุมชนเป็นระยะๆ ในด้านวิธีการจัดการมรดก การทำพินัยกรรม และผลกระทบที่ตามมาแก่ทายาท ทั้งในทางบวกและทางลบมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อย) จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

25. ตารางที่ 33 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้ส่งเสริมให้มีการทำวาทัพ, การทำพินัยกรรมที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	71	49.3
4	39	27.1
3	19	13.2
2	8	5.6
1	7	4.9
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างมอง แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้ส่งเสริมให้มีการทำวาทัพ, การทำพินัยกรรมที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 5.6 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

26. ตารางที่ 34 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลโดยจัดทำบันทึกทุกครั้งหลังจากการประนีประนอมกันในการแบ่งมรดก

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	84	58.3
4	30	20.8
3	21	14.6
2	5	3.5
1	4	2.8
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างมองแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้จัดทำบันทึกทุกครั้งหลังจากมีการประนีประนอม กันในการแบ่งมรดก มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 14.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 3.5 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

27. ตารางที่ 35 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลโดยให้ถือว่าการยกทรัพย์สินให้ก่อนตายเป็นโมฆะหากไม่มีการจดทะเบียนโอนต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	34	23.6
4	38	26.4
3	35	24.3
2	19	13.2
1	18	12.5
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างมองแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้ถือว่าการยกทรัพย์สินให้ก่อนตายเป็นโมฆะ ถ้าหากไม่มีการจดทะเบียนโอนต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่

เกี่ยวข้องมากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

28. ตารางที่ 36 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยควรจัดการมรดกให้แล้วเสร็จภายในครั้งเดียว และในระยะเวลาที่เร็ว

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	66	45.8
4	36	25.0
3	23	16.0
2	12	8.3
1	7	4.9
รวม	144	100

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมองว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยควรจัดการมรดกให้แล้วเสร็จภายในครั้งเดียว และในระยะเวลาที่เร็วมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยมาก) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

29. ตารางที่ 37 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้จัดการมรดกแทนอิหม่ามหรือ อคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด กรณีมีปัญหาและมีความจำเป็น

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	67	46.5
4	42	29.2
3	19	13.2
2	8	5.6
1	8	5.6
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างมองว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้จัดการมรดกแทนอิหม่ามหรือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด กรณีมีปัญหาและมีความจำเป็นมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) และระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

30. ตารางที่ 38 แสดงร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลโดยให้คณะกรรมการมัสยิดมีอำนาจเบ็ดเสร็จในชุมชนในการจัดการมรดก

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
5	53	36.8
4	33	22.9
3	27	18.8
2	16	11.1
1	15	10.4
รวม	144	100

กลุ่มตัวอย่างมองว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล โดยให้คณะกรรมการมัสยิดมีอำนาจเบ็ดเสร็จในชุมชนในการจัดการมรดกมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับ

มากที่สุด) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าระดับการศึกษาด้านศาสนาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมีระดับการศึกษาด้านศาสนามากที่สุดคือระดับที่ต่ำกว่าระดับชานาวิย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือระดับชานาวิยจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ส่วนระดับปริญญาตรี และระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีไม่มี ผู้สำเร็จการศึกษา และยังพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนดังกล่าว ตอบแบบสอบถามถูกมากที่สุดระหว่างจำนวน 13-18 ข้อ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ตอบถูกระหว่างจำนวน 19-24 ข้อ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ตอบถูกระหว่างจำนวน 7-12 ข้อจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ตอบถูกระหว่างจำนวน 25-30 ข้อจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 อยู่ในระดับสูงมาก และไม่มีผู้ตอบถูกต่ำกว่าจำนวน 1-6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 00.0 ตามลำดับ ดังตารางที่แสดงถึงระดับการศึกษาด้านศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ตารางแสดงหลักเกณฑ์การแปลผลคะแนน และตารางแสดงคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 39 แสดงระดับการศึกษาด้านศาสนาของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	ระดับต่ำกว่าชานาวิย	102	70.8
2	ระดับชานาวิย	42	29.2
3	ระดับปริญญาตรี	00	00.0
4	ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี/หรืออื่นๆ	00	00.0
รวม		144	100.0

ตารางที่ 40 แสดงหลักเกณฑ์ในการแปลผลระดับคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถาม โดยการแบ่งเป็น 5 ระดับ

ระดับคะแนน	คะแนน	ความหมาย
0 - 6	1	ระดับต่ำมาก
7 - 12	2	ระดับต่ำ
13 - 18	3	ระดับปานกลาง
19 - 24	4	ระดับสูง
25 - 30	5	ระดับสูงมาก

ตารางที่ 41 แสดงระดับคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถาม

ระดับคะแนน	คะแนน	จำนวนที่ตอบ / คน	คิดเป็นร้อยละ	ความหมาย
0-6	1	0	00.0	ระดับต่ำมาก
7-12	2	23	15.8	ระดับต่ำ
13-18	3	61	41.8	ระดับปานกลาง
19-24	4	55	39.0	ระดับสูง
25-30	5	5	3.4	ระดับสูงมาก
รวม		14	100	

พบว่าระดับการศึกษาด้านศาสนาของมุสลิมในจังหวัดสตูลจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 144 คน มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับชานาวิทย์มากที่สุดจำนวน 102 คนคิดเป็นร้อยละ 70.8 และตอบแบบสอบถามถูก (13-18 ข้อจาก 30 ข้อ) มากที่สุดจำนวน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 41.8 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนมองว่าอุปสรรคและปัญหาการจัด การมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเกิดจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นที่คิดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคและปัญหาในการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล และเพื่อเป็นการยืนยันกับตารางต่างๆที่ได้แสดงอัตราร้อยละของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามถึงกรณีสาเหตุปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจักขออธิบายถึงรายละเอียดเป็นรายข้อดังต่อไปนี้

1. เกิดจากการที่ทายาทของผู้ตายทะเลาะกันมาก่อนในเรื่องอื่นๆมากที่สุดคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา ระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมา ระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมา ระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8

2. เกิดจากการที่มุสลิมไม่เข้าใจหลักกฎหมายอิสลามในเรื่องการจัดการมรดกมากที่สุดคือระดับ 4 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

3. เกิดจากการที่ผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลไม่ยอมปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมากที่สุดคือระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาคือระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาคือระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

4. เกิดจากที่ไม่มีการนำผลประโยชน์ที่เพิ่มเข้ามา(ก่อนมีการแบ่งปัน)รวมเข้ากับกองมรดกส่งผลให้มีการขัดแย้งกันสูงถึงจำนวนตัวเลขของกองมรดก อยู่ในระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมา ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมา ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 รองลงมา ระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ

5. เกิดจากการที่ทายาททะเลาะไม่คิดที่จะแบ่งมรดกของผู้ตายให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ระดับน้อยมาก (ระดับ 1) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

6. เกิดจากกรณีที่เกิดปัญหาขัดแย้งในการจัดการมรดก ทายาทไม่กล้าที่จะฟ้องร้องที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือที่ศาล อยู่ในระดับสูง (ระดับ 4) จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมา ระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมา ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมา ระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และระดับน้อยมากจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

7. เกิดจากการที่ไม่มีองค์กรใดที่จะมาบังคับให้มีการจัดการมรดกของผู้ตายในระยะเวลาอันรวดเร็วมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 3) และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 23 คนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 16.0 รองลงมาระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ

8. เกิดจากทายาทของผู้ตายบางรายคิดที่จะให้แบ่งมรดกตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แทนกฎหมายอิสลามมากที่สุด คือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 รองลงมาระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 และรองลงมาระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ และสุดท้ายคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

9. เนื่องจากพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลามในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 ที่กำหนดให้คู่กรณีพิพาทกันเรื่องมรดกจะต้องเป็นมุสลิมทั้งสองฝ่าย (โจทก์กับจำเลย) หากมีเช่นนั้นก็ไม่สามรถที่จะนำหลักกฎหมายอิสลามมาบังคับแทนหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 33 คนคิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 และระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

10. เนื่องจากการที่ผู้ตายหรือเจ้ามรดกทำพินัยกรรมตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยขัดกับหลักกฎหมายอิสลามระดับที่มากที่สุดคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4, รองลงมาระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 16.7 และระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

และจากการสัมภาษณ์นายสำซุดดี น มาลินี อายุ 43 ปี ตะโตะยูติธรรมจังหวัดสตูล กล่าวว่า“อุปสรรคและปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลมีมาก เช่นมุสลิมบางส่วนไม่ยอมรับการแบ่งมรดกตามหลักการศาสนาอิสลาม และส่วนใหญ่จะชักช้าที่จะดำเนินการจัดการมรดกของผู้ตาย และหากมีการแบ่งทรัพย์สินมรดกบางคนจะเอาเปรียบทายาทด้วยกันเมื่อมีโอกาส ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2557)

ขณะที่นายหมาน มาราสา อายุ 71 ปี ประธานกรร มการอิสลามประจำจังหวัดสตูล กล่าวว่่า“อุปสรรคและปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลมีมากพอสมควร โดยมีสาเหตุมาจากหลาย ปัจจัย ค้ำยกัน เช่นมุสลิมส่วนใหญ่ในจังหวัดสตูลไม่มีความตั้งใจจริงในการจัดการแบ่งมรดกตาม หลักการอิสลาม และบางส่วนละเลยไม่ยอมจัดการ โดยเฉพาะในขั้นตอนการแบ่งและโอนกรรมสิทธิ์ ให้แก่ทายาทคนอื่นๆ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2557)

นายฮาสัน พรัดขำ อายุ 51 ปี อีหม่ามมัสยิดบุกเก็ตบุหงา และกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดสตูล กล่าวว่่า “การจัดการมรดกในจังหวัดสตูลมีปัญหา เนื่องจากทายาทของผู้ตายมีความขัดแย้ง กันในประเด็นข้อกฎหมายที่จะนำมาเป็นแบบในการแบ่งมรดก บางส่วนอาจจะแบ่งมรดกตามหลัก กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในขณะที่บางส่วนก็ยึดหลักที่จะแบ่งตามหลักกฎหมายอิสลาม ” (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2557)

นายมานิต สาคิน อายุ 63 ปีข้าราชการบำนาญ อีหม่ามมัสยิดคารุลอามาน ตำบลทุ่งน้้ำ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล กล่าวว่่า “ปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกในจังหวัดสตูลมีมาก มาย หลากหลาย รูปแบบ เช่นทายาทของผู้ตายละเลยไม่ยอมจัดการมรดกของผู้ตายในเวลาอันควร หรือ ทายาททะเลาะกันเนื่องจากเจ้ามรดกไม่ให้ความเป็นธรรมแก่บรรดาบุตรของเขา ในช่วงที่ยังมีชีวิตอยู่” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2557)

ซึ่งประเด็นดังกล่าวท่านเราะฮ์สูล ﷺ ได้กำชับให้มุสลิมตระหนักเรื่องความเป็นธรรม ในบรรดาบุตรโดยท่านเราะฮ์สูล ﷺ กล่าวว่่า

(اتقوا الله واعدلوا في اولادكم) رواه المسلم

ความว่่า“พวกท่านจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด และจงจงใจให้ความเท่าเทียมกันแก่บรรดาบุตร ของพวกท่าน” (บันทึกโดยมุสลิม)

ในขณะที่นายดลเหล้าะ ดาเดอิน อายุ 73 ปี อีหม่ามมัสยิดกลางควนโดน ตำบลควน โคน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล กล่าวว่่า “ปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัด สตูลมีมาก เช่นกัน เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วทายาทของเจ้ามรดกจะไม่ค่อยสนใจในการคิดที่จะแบ่งมรดกโดยเร็ว

ปล่อยทิ้งไว้จนบางกรณีทายาทที่มีสิทธิกลับมาตายเพิ่มอีก ก็ยังสร้างปัญหาเพิ่มเข้าไปอีก” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2557)

นายเจ๊ะอาด สัญญา อายุ 48 ปี อีหม่ามัสยิด ฉุนนาตุ นนาอิม หมูที่ ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูลกล่าวว่า “ปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลมีมาก เช่นกรณีที่เจ้ามรดกหรือเจ้าของทรัพย์สินได้เคยยกทรัพย์สินบางส่วนให้แก่ทายาทบางคนไปแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้รับต่อเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินชิ้นนั้น เลยสร้างปัญหาในระหว่างทายาทด้วยกัน” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2557)

และจากการศึกษาพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน มองว่า ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลมีหลายด้าน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับด้านศาสนา ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ที่ทุกส่วนจะมีความเชื่อมโยงกัน ผู้วิจัยนำผลสรุปที่เป็นอัตราร้อยละจากตารางที่ผ่านมา มาอธิบายเพิ่มเติมพร้อมก็นำความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้มา ยืนยันผลสรุปของตารางข้างต้น โดยผู้วิจัยจะขออธิบายอย่างเป็น ระบบ โดยจะแยกออกเป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้

1. เกิดการขัดข้องในระบบธุรกรรมทางการเงิน เนื่องจากทายาทไม่สามารถนำมรดกที่ตนจะได้รับไปใช้ในการทำธุรกรรมต่างๆ ได้ เช่น ขาย จำนอง จำนำมากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 49 คนคิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 41 คนคิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาคือระดับสูงสุด (ระดับ 5) จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และรองลงมาคือระดับน้อยมาก (ระดับ 1) จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

2. เจ้าหนี้ไม่ได้รับการชำระหนี้จากกองมรดกคือระดับมากที่สุดคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาคือระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 15.3 และระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

3. เกิดการขัดแย้งกันระหว่างทายาทในเรื่องของอัตราส่วนแบ่งของทายาทแต่ละราย จากกองมรดกมากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาคือระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน

22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาคือระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

4. ทายาทไม่ได้รับส่วนแบ่งตามสิทธิที่ตนควรจะได้รับภายในเวลาอันควรมากที่สุดคือระดับมาก (ระดับ 4) จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาระดับปานกลาง (ระดับ 3) จำนวน 33 คนคิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาระดับมากที่สุด (ระดับ 5) จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 17.4 รองลงมาระดับน้อย (ระดับ 2) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และระดับน้อยที่สุด (ระดับ 1) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

5. เกิดการขัดแย้งระหว่างทายาท และอาจจะขยายตัวถึงขั้นที่จะนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม ในหมู่ทายาท มากที่สุดอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยมาก) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และรองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

6. ทายาทผู้ตายที่ครอบครองทรัพย์สินรดกอยู่บริโภคหรือใช้ประโยชน์จากกองมรดกก่อนที่จะมีการแบ่งปัน (โดยไม่ได้รับความยินยอมจากทายาทอื่น) มากที่สุดอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) และระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 19 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยมาก) จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

7. เกิดการเขม่นกันระหว่างทายาทที่ครอบครองทรัพย์สินรดกกับทายาทที่ไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินรดก (เพราะละเลยไม่ยอมจัดการแบ่ง) มากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

8. ทรัพย์สินรดกถูกละเลยไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างปกติก่อนที่จะมีการแบ่งให้แก่ทายาทมากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 29

คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 และระดับ 1 (ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ทั้งสองระดับ

9. ทายาทของผู้ตายบางรายบริโภคสิ่งที่เป็นหะรอม(เป็นบาป)และทุกคนจะอยู่ในสภาพที่ระแวงซึ่งกันและกันพบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างเห็นเห็นเหมือนกันมากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 น้อย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

10. หากไม่มีการจัดการแบ่งมรดกส่งผลในด้านลบต่อศาสนา สังคม และเศรษฐกิจโดยรวม มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

11. ทารกในครรภ์มารดา, ผู้ที่อ่อนแอไม่ค่อยได้รับความเป็นธรรมในการจัดการมรดกพบว่าอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 และตามด้วยระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

นายสาธุคดี นามาลี คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย กล่าวว่า “จากกรณีที่มีปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสุโขทัยส่งผลกระทบต่อหลายด้านด้วยกัน เช่น ในด้านศาสนา มุสลิมบางคนอาจเกิดความเลื่อมใสที่จะตกมรดก (ตกศาสนา) เนื่องจากพวกเขาปฏิเสธที่จะใช้กฎหมายอิสลามมาจัดการแบ่งมรดก หรือบางท่านไม่ยอมรับหลักการอิสลามที่กล่าวในเรื่องอัตราส่วนของทายาทเป็นต้น ส่วนในด้านสังคมจะเกิดการทะเลาะกันระหว่างทายาทผู้รับมรดก ทายาทที่เป็นเครือญาติกันประกาศตัดญาติตัดความสัมพันธ์ด้วยกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดกับหลักการอิสลาม และในด้านเศรษฐกิจ คู่พิพาทต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฟ้องร้องคดีความโดยใช่เหตุ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2557)

นายบาราเหม ล่ามูย์ อายุ 55 ปี อีหม่ามมัสยิดบ้านคูสน ตำบลควนโดน อำเภอกวนโดน จังหวัดสุโขทัย กล่าวว่า “เมื่อเกิดความเข้าใจผิดกันระหว่างทายาทผู้รับมรดกของผู้ตายแล้วจะส่งผลอย่างร้ายแรง เช่น ทำให้สังคมปั่นป่วน ความสามัคคีที่เคยมีในหมู่เครือญาติก็ขาดหายไปอย่าง

สิ้นเชิง จะมีการตัดญาติขาดมิตร จะไม่มีการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกัน ทั้งหมดล้วนแล้วแต่ขัดกับหลักการอิสลามโดยตรง” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2557)

นายอะหมาด หลีเยาว์ อายุ 47 ปี คอเต็บมัชยิดคารุลอิมาน ตำบลควนขัน อำเภอเมืองจังหวัดสตูลกล่าวว่า “ผลกระทบในด้านศาสนา เช่นมุสลิมจะบริโภคสิ่งที่เป็นของฮารอม (เป็นบาป) โดยไม่รู้สึกรู้สิดและไม่ มีความจำเป็น เนื่องจากหากไม่มีการแบ่งปันมรดกของผู้ตายให้แก่ทายาทผู้ที่มีสิทธิรับ ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินมรดกอยู่ก็จะบริโภคหรือเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากกองมรดกนั้นอย่างไม่รู้ตัว ส่วนในด้านสังคมมุสลิมเกิดการแตกแยกซึ่งกันและกันระหว่างทายาทด้วยกัน ไม่มองหน้าและไม่ไปมาหาสู่ซึ่งกันและกัน และในด้านเศรษฐกิจ เช่นมุสลิมที่มีสิทธิจะได้รับส่วนแบ่งจากกองมรดก แต่กลับไม่ได้รับส่วนแบ่งดังกล่าวเพื่อที่จะนำไปขยายกิจการหรือสร้างสภาพคล่องในธุรกิจของตนเองที่มีอยู่เป็นต้น” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557)

จากการตรวจสอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยเห็นว่า ผลกระทบจากการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลเกี่ยวข้องกับด้านศาสนา ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้แยกออกเป็นด้านต่างๆดังนี้

ผลกระทบทางด้านศาสนา

มุสลิมหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องละเมิดบทบัญญัติของศาสนา โดยการบริโภคสิ่งที่เป็นหะรอมจากกองมรดกที่ไม่ได้จัดการแบ่งปันให้แก่ผู้ที่มีสิทธิอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลามดังอัลกุรอานที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ
سَعِيرًا ﴾

ความว่า“แท้จริงบรรดาผู้ที่กินทรัพย์สินของบรรดาเด็กกำพร้าด้วยความอธรรมนั้น
แท้จริงพวกเขากินไฟเข้าไปในท้องของพวกเขาต่างหากและพวกเขาก็จะเข้าไปสู่เปลวเพลิง ”(อันนิสาอู:10)

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสอีกว่า

﴿ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِأَتْيِ هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ﴾

ความว่า“และจงอย่าเข้าใกล้ทรัพย์สมบัติของเด็กกำพร้า นอกจากด้วยวิธีทางที่ดี ยิ่ง จนกว่าเขาจะบรรลุนิติภาวะ”(อันอาม : 152)

ท่านเราะฮ์ลุได้กล่าวไว้ว่า

((فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ بَيْنَكُمْ حَرَامٌ)) (رواه المسلم)

ความว่า“แท้จริงเลือดของพวกเขา เจ้า ทรัพย์สินของพวกเขา และสิ่งของต่างๆ ของพวกเขา เป็นสิ่งต้องห้ามระหว่างพวกเขาด้วยกัน”(บันทึกโดยมุสลิม)

อิสลามได้กำหนดให้มุสลิม ประกอบคุณงามความดี (อิบาดัต)ทุกประเภทด้วยความบริสุทธิ์ใจ(อิกลาศ) ความอดทน และความสงบ(ตอมะนีนะฮ์)หรือการมีสมาธิ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหลักที่จะมาสร้างมูลค่าของคุณงามความดี(อิบาดัต)ทุกประเภท หากผู้ประกอบคุณงามความดี (อิบาดัต)ขาดสิ่งเหล่านี้ไป โดยเฉพาะความสงบหรือสมาธิ จะทำให้อิบาดัตที่เขาได้ปฏิบัตินั้นไม่สมบูรณ์ พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴾

ความว่า“บรรดาผู้ศรัทธา และจิตใจของพวกเขาสงบด้วยการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ ฟังทราบเถิดว่า ด้วยการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ ทำให้จิตใจสงบ” (ฮัรรออุด : 28)

ความสงบหรือตอมะนีนะฮ์จะเกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ไม่ได้ โดยเฉพาะในขณะที่เขาประกอบอิบาดัต เช่นการละหมาด หรืออื่นๆ หากว่ามนุษย์เหล่านั้นยังอยู่ในสภาพที่พะวงหรือมีความกังวลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การที่มนุษย์มีการกระทบกระทั่งกันในเรื่องการแบ่งมรดกก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พวกเขามีความพะวงและกังวล และความพะวงและการกังวลนั้นจะยิ่งก่อทวิความรุนแรงมาก

ยิ่งขึ้น ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขให้รวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการประกอบอียาคัดต่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การจ่ายชะกาด(ทานบังคับ) นอกเหนือจากเป็นการประกอบอียาคัดต่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ แล้วยังเป็นการช่วยเหลือคนยากจน ชัดสนอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งหากกองมรดกของผู้ตายไม่ได้รับการจัดการปล่อยให้กองอยู่กับที่ ไม่มีการเคลื่อนไหว ทายาทผู้รับมรดกก็ไม่มีโอกาสนำทรัพย์สินเหล่านั้นมาคำนวณและจ่ายชะกาดได้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผู้มีสิทธิ รับชะกาดที่จะต้องขาดโอกาสและรายได้ที่จะนำมาจุนเจือครอบครัว สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนห่วงโซ่ที่เอื้อต่อกันและกัน หากเกิดการชะงักในจุดใดจุดหนึ่งแล้วก็จะส่งผลไปยังจุดอื่นโดยปริยาย

เช่นเดียวกับการประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งเป็นการ ทำอียาคัดที่ต้องอาศัยเงินทอง ทายาทของผู้ตายบางรายสามารถที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ได้ โดยอาศัยทรัพย์สินที่เป็นส่วนแบ่งจากกองมรดก แต่หากเขาไม่ได้รับส่วนแบ่งตามที่ตนมีสิทธิ อาจทำให้เขาต้องเสียโอกาสในการประกอบอียาคัดประเภทนี้โดยสิ้นเชิง

จากการวิจัยพบว่า หากกองมรดกของผู้ตายรายใดไม่ได้รับการจัดการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะในด้านเวลา ด้านขั้นตอน และตลอดถึงวิธีการที่ศาสนาอิสลามกำหนด จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของทายาทในรูปแบบต่างๆ และส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่นๆ ทุกคนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ผลกระทบทางด้านสังคม

ส่วนผลกระทบทางด้านสังคมปรากฏว่า บางส่วนมีปัญหาเรื่องการชำระหนี้สินที่ผู้ตายคิดค้างชำระไว้ แต่ที่มีปัญหามากที่สุด คือเกิดความขัดแย้งกันในระหว่างเครือญาติของทายาทผู้ที่มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งจากกองมรดก เนื่องจากกองมรดกถูกทิ้งไว้โดยไม่มีการจัดการแบ่ง แต่กองมรดกถูกรอครอบงำโดยทายาทบางส่วนเท่านั้น และจำนวนกองมรดกเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ จากผลประโยชน์ที่เป็นรายได้จากกองมรดกเอง โดยไม่มีการบันทึก ทำให้เกิดการระแวงในหมู่เครือญาติถึงจำนวนกองมรดกที่แน่นอน บางรายมีการฟ้องร้องต่อคณะกรรมการประจำมัสยิด หากหาข้อยุติไม่ได้ก็มีการฟ้องร้องที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โดยให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอมหาข้อยุติให้ หากทุกฝ่ายยินยอมก็สามารถยุติความขัดแย้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แต่บางส่วนไม่สามารถหาข้อยุติที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลาม

ประจำจังหวัดได้ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใด ทั้งสองฝ่ายก็จะนำเรื่องไปฟ้องร้องที่ศาลจังหวัดให้ศาลพิจารณา สืบสวน ไล่สวนหาทางออกให้

แต่ในทุกระดับชั้นของการแก้ปัญหาเรื่องนี้ปรากฏว่าอุณหภูมิของความขัดแย้งและความตึงเครียดจะค่อยๆเพิ่มขึ้นเป็นขั้นบันได จากระดับชุมชนที่มีคณะกรรมการมัสยิด (โดยโต๊ะอิหม่าม) เป็นผู้ช่วยแก้ปัญหา ต่อเนื่องมาที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และที่หนักที่สุดคือเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำเรื่องดังกล่าวไปฟ้องร้องที่ศาล ก็จะยิ่งทำให้อุณหภูมิของความขัดแย้งสูงขึ้น และเมื่อถึงระดับนี้แล้วความตึงเครียดไม่ช้าจะถูกจำกัดไว้เฉพาะตัวคู่กรณีอย่างเดียว แต่มันกลับขยายไปสู่กลุ่มเยาวชนที่เป็นลูกหลานของพวกเขาเหล่านั้นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะเรียกความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติกลับคืนมา มันกลายเป็นฟิตนะฮฺในสังคมเครือญาติเต็มรูปแบบ ซึ่งเป็นสิ่งที่อิสลามไม่พึงประสงค์ ดังคำดำรัสของพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ว่า

﴿وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ﴾

ความว่า“การวิกฤต(ฟิตนะฮฺ)นั้นร้ายแรงยิ่งกว่าการฆ่า” (อัลบะกอเราะฮฺ :125)

วัฒนธรรมการขัดแย้งและการแตกแยกในสังคมไทย โดยเฉพาะในสังคมภาคใต้จะมีเอกลักษณ์เฉพาะ คือเมื่อไหร่ที่เกิด การขัดแย้งกันในเรื่องหนึ่งเรื่องใดแล้ว ยากที่กลับคืนคืนกันได้ ในระยะเวลาที่สั้น เพราะส่วนใหญ่จะต้องใช้เวลาในการเขยวยานานหลายปี หรือบางกรณีจะไม่มีโอกาสที่จะกลับคืนคืนกันอีกเลย ดังนั้นในระหว่างที่ทั้งสองฝ่ายมีความโกรธเคืองกันอยู่ อากัปกิริยาของแต่ละฝ่ายที่แสดงออกมาต่อกันเป็นอากัปกิริยาที่ไม่พึงประสงค์ทั้งนั้น ความรักสามัคคีในหมู่เครือญาติในอดีตถูกทำลายไปอย่างสิ้นเชิง เด็กจะไม่ให้ความเคารพและให้เกียรติต่อผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เองก็ไม่ไยดีต่อลูกหลาน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นความรู้สึกที่สามารถรับรู้ได้ในทุกสังคมที่มีความขัดแย้งกัน มันเป็นฟิตนะฮฺ ที่น่ากลัวที่สุด ดังอายัตอัลกุรอานที่ได้กล่าวมาข้างต้น และมันเป็น เรื่องที่สวนทางกับเจตนารมณ์ของศาสนาอิสลามอย่างสิ้นเชิงที่พยายามกระตุ้นให้มุสลิมมีความรักความสามัคคี ให้มีความเป็นปึกแผ่นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้นการสร้างความรัก ความสามัคคีในสังคมนั้น เป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน เราจะต้องช่วยกันทำให้สังคมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَإِنْ هَدِيَهُ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونَ ﴾

ความว่า “แท้จริงนี่คือประชาชาติของพวกเขา เป็นประชาชาติเดียวกัน และข้าคือพระเจ้าของพวกเขา ฉะนั้นพวกเขาจงยำเกรงต่อข้าเถิด” (อัลมูมีนูน :52)

ท่านเราะฮ์ลุล ได้กล่าวว่า

((المؤمن للمؤمن كالبيان يشد بعضه بعضاً ، وشبك بين أصابعه))

ความว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างมุอิมิน (ศรัทธา) นั้น เปรียบเสมือนกับสิ่งก่อสร้างที่ส่วนหนึ่งจะต้องประสานกับอีกส่วนหนึ่ง และท่านเราะฮ์ลุล ได้ประสานนิ้วมือทั้งสองข้าง” (บันทึกโดยบุคคอรีย์และมุสลิม)

จากหะดีษบทนี้เราสามารถเข้าใจและเห็นภาพได้เลยว่า ลักษณะของสิ่งก่อสร้างไม่ว่าจะเป็นตึก อาคาร หรือบ้านเรือนนั้น จะต้องยึดเหนี่ยวกันและกันในทุกๆด้าน เพื่อเกิดความแข็งแรง มั่นคงและทนทานของตัวอาคาร เช่นเดียวกัน การใช้ชีวิตในสังคมของบรรดามุอิมิน (ผู้ศรัทธา) ก็ต้องจับมือประสานกัน ผู้ที่แข็งแรงกว่าก็ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ผู้ที่ร่ำรวยก็ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ยากจน ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ก็ให้ความรักความเมตตาต่อผู้เยาว์ และผู้เยาว์ก็ต้องให้เกียรติและเชื่อฟังผู้ใหญ่ นอกจากนี้สมาชิกในสังคมก็ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ช่วยกันขจัดภัยอันตรายต่างๆที่จะเล็ดลอดเข้ามาในสังคมของเรา และเมื่อใดก็ตามที่พี่น้องในสังคมของเราได้รับความเดือดร้อน สมาชิกที่เหลือก็ต้องยื่นมือให้ความช่วยเหลือทันที เพราะอิสลามถือว่าความเดือดร้อนของมุอิมินแต่ละคนเป็นความเดือดร้อนที่มุอิมินทุกคนต้องมีความรู้สึกร่วมกัน ดังที่ท่านเราะฮ์ลุล ได้กล่าวว่า

((مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ؛ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى)) (رواه البخاري ومسلم)

ความว่า “บรรดามุอิมิน ในด้านความรัก ความเอื้ออาทร และปรองดองที่มีให้กันและกันนั้นเปรียบเสมือนกับร่างกายเดียวกันเมื่อใดก็ตามที่อวัยวะส่วนหนึ่งได้รับบาดเจ็บแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่ออวัยวะส่วนที่เหลือในการอดหลับอดนอนเพราะความเจ็บปวดที่

“ได้รับด้วยเช่นกัน” (บันทึกโดยบุคคลอริย์และมุสลิม)

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ยังตรัสอีกว่า

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ ﴾

ความว่า “แท้จริงบรรดาผู้ศรัทธานั้นเป็นพี่น้องกัน ดังนั้นพวกเจ้าจงไกล่เกลี่ยประนีประนอมกันระหว่างพี่น้องทั้งสองฝ่ายของพวกเจ้า และจงยำเกรงอัลลอฮ์ ﷻเถิด หวังว่าพวกเจ้าจะได้รับ ความเมตตา” (อัลสุจรอต :10)

และพระองค์ ﷻ ตรัสไว้อีกว่า

﴿ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَىٰكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ ﴾

ความว่า “โอ้มนุษยชาติทั้งหลาย แท้จริงเราได้สร้างพวกเจ้าจากเพศชาย และเพศหญิง และเราได้ให้พวกเจ้าแยกเป็นเผ่าและตระกูล เพื่อจะได้รู้จักกัน แท้จริงผู้ที่มีเกียรติยิ่งในหมู่พวกเจ้า ณ ที่อัลลอฮ์ ﷻ นั้นคือผู้ที่มีความยำเกรงยิ่งในหมู่พวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์ ﷻ นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน” (อัลสุจรอต : 13)

อัลกุรอานและหะดีษดังกล่าวข้างต้น ได้ชี้แจงให้ทุกคนทราบว่า มุสลิมทั้งหลายมีความเป็นญาติกันทางด้านศาสนา จะต้องมีความรักซึ่งกันและกัน เพราะว่าแท้จริงแล้วความเป็นปึกแผ่นด้วยความรักนั้นเป็นครรชนิที่สามรถชี้วัดถึงความศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้าและต่อวันปรโลกได้เป็นอย่างดี

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

ส่วนผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ จากการวิจัยพบว่ามีผลกระทบไม่น้อยไปกว่าผลกระทบทั้งด้านศาสนาและสังคม กล่าวคือทรัพย์สินหรือกองมรดกที่เจ้าของได้เสียชีวิตไป และทรัพย์สินเหล่านั้นมีเอกสารสิทธิของทาง ราชการ ควบคุม อยู่ เช่น ที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3ก.) หรือมีโฉนดที่ดิน หรือรถยนต์ที่มีคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์ หรือ เงินฝากในธนาคารที่มีสมุดคู่ฝาก ดังกล่าวเหล่านี้ ทายาทไม่สามารถไปทำนิติกรรมโอน ย้าย หรือจำหน่ายให้กับบุคคลอื่นได้ หากไม่มีการจัดการให้เป็นไปตามขั้นตอนของข้อกำหนด เช่น ทายาทต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ศาลให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตาย เมื่อศาลออกคำสั่งให้แล้วทายาทก็สามารถนำคำสั่งศาลนั้นไปจดทะเบียนโอนให้กับทายาทอื่น หรือโอนให้กับผู้ที่เข้ามาซื้อทรัพย์สินมรดกนั้นไป จะสร้างมูลค่าเพิ่มในตัวทรัพย์สินเหล่านั้น และทำให้ทรัพย์สินของผู้ตายหรือ กองมรดกดังกล่าว สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันครอบครอง เกิดการเคลื่อนไหวในระบบธุรกิจและเศรษฐกิจไปเรื่อยๆ โดยวิธีการขายหรือวิธีอื่นๆ ทำให้วงจรทุกประเภทของธุรกรรมเกิดความสมบูรณ์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคมและเศรษฐกิจ ในภาพรวมโดยปริยาย

ดังนั้นจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นถึงแนวทางการแก้ไขอุปสรรคและปัญหา และผลกระทบจากการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลดังกล่าวหลายแนวทางด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาอธิบายเพิ่มเติม เพื่อเป็นการต่อยอดหลังจากที่ผู้วิจัยได้อธิบายไปแล้วในรูปแบบตาราง และเช่นเดียวกันผู้วิจัยจะนำบทสัมภาษณ์ของผู้ให้การสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ด้วย โดยผู้วิจัยจะแบ่งเป็นหัวข้อต่อไปนี้

1. เห็นว่าควรให้อีหม่าม คอเต็บ บิลาต และกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ตลอดถึงผู้ที่มีหน้าที่โดยตรง ศึกษาเพิ่มเติมในหลักวิชาฟารออิฎฐ์ (หลักวิชาที่ว่าด้วยการจัดการมรดก) มากที่สุด อยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และรองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ
2. ให้มีการสอนวิชาว่าด้วยการจัดการมรดกในทุกสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนอยู่ในระดับสูงที่สุดคือระดับ 5 (ระดับสูงที่สุด) จำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับสูง) จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 14.6, รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง)

จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และรองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

3. ให้มีการอบรมประชาชนในชุมชนเป็นระยะๆ ในด้านวิธีการจัดการมรดก การทำพินัยกรรม และผลกระทบที่ตามมาแก่ทายาท ทั้งในทางบวกและทางลบมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อย) จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

4. ให้ส่งเสริมให้มีการทำวาทกัฟ(การบริจาคทรัพย์สินเพื่อเป็นศาสนประโยชน์), การทำพินัยกรรมที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

5. ให้จัดทำบันทึกทุกครั้งหลังจากมีการประนีประนอมกันในการแบ่งมรดก มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

6. ให้ถือว่าการยกทรัพย์สินให้ก่อนตายเป็นโมฆะถ้าหากไม่มีการจดทะเบียนโอนต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากที่สุดอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

7. ควรจัดการมรดกให้แล้วเสร็จภายในครั้งเดียว และในระยะเวลาที่เร็วมากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0

รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยมาก) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

8. ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้จัดการมรดกแทนอิหม่ามหรือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด กรณีมีปัญหาและมีความจำเป็น มากที่สุดอยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) และระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 8 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.6

9. ให้คณะกรรมการมัสยิดมีอำนาจเปิดเสรีในชุมชนในการจัดการมรดกมากที่สุด อยู่ในระดับ 5 (ระดับมากที่สุด) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 (ระดับมาก) จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 (ระดับปานกลาง) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8, รองลงมาอยู่ในระดับ 2 (ระดับน้อย) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และรองลงมาอยู่ในระดับ 1 (ระดับน้อยที่สุด) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ

และจากการสัมภาษณ์ นายหมาน มาราสา ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล, นายสาธุคดี มา ลินี คณะวิทยุธรรมจังหวัดสตูล นายสุไลมาน หลีมานันกรรมการอิสลามประจำมัสยิดบ้านเขาไคร ตำบลเขาไคร อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล และคน อื่นๆกล่าวตรงกันว่า “แนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งระบบต้องเริ่มต้นที่การศึกษา โดยให้มีการเรียนการสอนวิชามรดกทั่วทุกพื้นที่ และให้เพิ่มหลักสูตรวิชาที่ว่าด้วยมรดกในสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 (หรือมัธยมปลาย) และในระดับอุดมศึกษาด้วย และเช่นเดียวกันในชุมชนให้อิหม่ามหรือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดจัดการอบรมหรือสอนวิชาอย่างต่อเนื่อง และให้มีการออกระบบแบบแผนที่เอื้อต่อการจัดการมรดกของผู้ตายให้มีความเป็นเอกภาพมากที่สุด ให้มีการเร่งรัดผู้นำในแต่ละชุมชนให้มีการจัดการมรดกของผู้ตายแต่ละรายให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่อาจจะกระทบต่อผู้ที่มีสิทธิในกองมรดกทุกราย และเพื่อส่งเสริมการเคลื่อนไหวของระบบเศรษฐกิจมิให้เกิดการสะดุด สร้างความต่อเนื่องในการทำธุรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของรายได้และนำไปสู่การจ่ายชะกาด (ทานบังคับสำหรับบุคคลที่มีฐานะร่ำรวย) เพื่อผลประโยชน์เหล่านั้นจะได้หมุนเวียนกลับมาพัฒนาสังคมต่อไป”